

Žene žrtve nasilja u obitelji

SOS TELEFON - GRAD RIJEKA
UDRUGA ZA POMOĆ ŽRTVAMA NASILJA

SADRŽAJ

Što je nasilje?	3
Kada se nasilje pojavljuje?	4
Koje tipove nasilnika poznajemo?	5
Živate li u nasilnom odnosu?	6
Razvoj nasilja u partnerskom odnosu	7
Tijek nasilnog odnosa	8
Prijavljivanje nasilja	9
Planiranje vlastite sigurnosti	10
Zaštitne mjere i mjere opreza	11

IZDAVAČ: SOS TELEFON—GRAD RIJEKA, udruga za pomoć žrtvama nasilja,
Verdijeva 11, 51000 Rijeka | AUTORICE: Tijana Petrović, dipl. psihologinja i
Mia Kovačević, dipl. psihologinja | MJESTO I GODINA IZDANJA: Rijeka, 2010.
NAKLADA: 1000 primjeraka | TISAK: Tiskara Studiograf Rijeka

CIP - Katalogizacija u publikaciji

SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA RIJEKA

UDK 364.271-055.2(035)

PETROVIĆ, Tijana, psihologinja

Žene žrtve nasilja u obitelji / <autorice Tijana Petrović, Mia Kovačević> .

- Rijeka : SOS TELEFON - GRAD RIJEKA, udruga za pomoć žrtvama nasilja, 2010.

ISBN 978-953-55947-2-7

1. Kovačević, Mia I. Žene -- Žrtve nasilja -- Priručnik II. Nasilje u obitelji
-- Prevencija i kontrola 120712073

ŠTO JE NASILJE U OBITELJI?

U nasilje u obitelji ubrajamo:

- svaku primjenu fizičke sile i vrijeđanje psihičkog integriteta osobe,
- postupanje jednog člana obitelji prema drugome, na način da svojim ponašanjem izaziva fizičku ili psihičku bol,
- uzrokovanje osjećaja straha, osobne ugroženosti ili povrede dostojanstva,
- fizičke napade bez obzira na postojanje ili stupanj ozlijede drugoga,
- verbalne napade, vrijeđanje, psovanje, uporabu pogrdnih izraza i druge oblike grubog izražavanja,
- spolno uznemiravanje,
- uhođenje,
- ograničavanje slobode kretanja,
- ograničavanje komunikacije sa drugim ljudima,
- oštećenje imovine.

KADA SE NASILJE POJAVLJUJE?

Pojedini čin nasilja nad ženom nije slučajni i izolirani događaj gubitka kontrole, već, sasvim suprotno, takve epizode su dio složenog, ponavljajućeg ponašanja u kojem je nasilje sastavni dio odnosa.

Nažalost, s vremenom se nasilje ne smanjuje, štoviše, postaje sve učestalije i brutalnije.

Nasilje u partnerskim odnosima može započeti na samom početku veze ili bilo kojoj njenoj fazi, nakon udaje, tijekom prve trudnoće, nakon rođenja djeteta ili tek nakon nekoliko godina zajedničkog života.

AKO VAŠ PARTNER:

- naređuje i ponaša se kao gospodar,
- prijeti van ili vas ucjenjuje, verbalno ponižava, vrijeđa,
- sam donosi sve odluke,
- kontrolira što radite, kuda se krećete, gdje i s kim ste bili,
- zabranjuje izlaske i/ili ne dozvoljava da imate vlastiti krug prijatelja,
- često pokazuje znakove ljubomore,
- prisiljava vas na spolni odnos,
- tuče vas, vuče za kosu, gura,
- prebacuje krivicu na vas, nakon što vas je istukao,
- nakon počinjenog nasilja se ispričava i govori vam da vas voli,
- poriče da vas zlostavlja ...

... POSTOJI VELIKA MOGUĆNOST DA SE NALAZITE U POTENCIJALNO NASILNOM PARTNERSKOM ODNOSU!

KOJE TIPOVE NASILNIKA POZNAJEMO?

Kada govorimo o zlostavljačima, možemo ih svrstati u tri tipa:

1. Pasivno-zavisni nasilnik

Ovaj tip nasilnika često potiskuje srdžbu, prekomjerno kontroliraju negativne emocije i općenito su prekomjerno kontrolirane osobe, sasvim suprotne stereotipnoj slici nasilnika, koje nakon dugog perioda potiskivanja eksplodiraju na stresni događaj.

2. Ciklički nasilnici

Drugi tip nasilnika karakterizira cikličko izmjenjivanje nasilja i razdoblja takozvanog „medenog mjeseca“. Do nasilja dolazi u trenu kad nasilnik više ne može izdržati unutarnju napetost koja nastaje neovisno o vanjskim podražajima i koju nasilnik onda preusmjerava prema partnerici koju okrivljuje za sve svoje nevolje. Faze „medenog mjeseca“ kod žene pobuđuju nadu u promjenu zlostavljača te dovode do ženine izrazito jake privrženosti prema nasilniku i snažan su motivator da se žena vrati čak i nakon što je napustila nasilnika.

3. Općenito nasilni

Trećem tipu nasilnika pripadaju osobe koje su nasilne i izvan kuće, odnosno u različitim situacijama i prema različitim ljudima.

ŽIVITE LI U NASILNOM ODNOSU?

Jedna od deset žena u razdoblju od 15 godina podvrgnuta je nasilju od strane svog partnera.

Nasilje može biti različitih oblika, a najčešće je u odnosu prisutno više oblika nasilja. Neki od tih oblika su sljedeći:

Fizičko nasilje

Partner Vas (ili druga osoba iz vaše obitelji) šamara, tuče ili udara šakama, gura vas ili baca, upotrebljava predmete koji mu se nađu pod rukom ili čak oružje da bi Vas s njma ozlijedio.

Psihičko zlostavljanje

Prijeti Vama ili Vašoj djeci. Viče na Vas, konstantno Vas kritizira i/ili ponižava, prati, nadzire Vaše kretanje i/ili Vam brani ostvarivanje kontakta sa drugim ljudima.

Seksualno zlostavljanje

Prisiljava Vas na spolni odnos ili druge aktivnosti, primjerice, spolno zadovoljavanje ili samozadovoljavanje, gledanje ili snimanje spolnih uradaka ili bilo koju drugu aktivnost tog tipa koju Vi ne želite činiti i/ili Vam nije ugodna.

Financijsko zlostavljanje

Uništava ono što je Vaše ili se pobrine da nemate dovoljno novaca za kupnju hrane i drugih potrepština.

RAZVOJ NASILJA U PARTNERSKOM ODNOSU

(Justine van Lawick)

Odnos započinje velikim očekivanjima i romantičnim idealima.

Pokazuju se prve razlike, javljaju se prva razočaranja.

Žena počinje govoriti o tome što misli da nije dobro i izražavati svoje želje.

Muškarac postaje uplašen, ponaša se obrambeno.

Žena preuzima krivnju jer se osjeća odgovornom za narušavanje sklada u odnosu.

Muškarac se opušta, jer smatra da je odnos ponovno skladan.

Žena postaje razočarana i frustrirana, no nastoji potisnuti srdžbu.

Muškarac osjeća njezino razočaranje, te vlastitu frustraciju rješava nasiljem.

Žena se osjeća izdanom i povlači u sebe.

Muškarac osjeća gubitak kontakta, nastoji ga uspostaviti sa više kontrole i nasilja.

Žena se tako i dalje emocionalno udaljuje.

Frustracija muškarca raste, te postaje sve nasiljniji.

Odnos je narušen, što ne znači nužno da je veza prekinuta.

TIJEK NASILNOG ODNOSA

U početnoj fazi nasilja u partnerskom odnosu, nasilnik se suzdržava od nasilja. U tom razdoblju se u njemu nakupljaju frustracija, ljutnja i bijes. Kako nema mogućnosti na sebi odgovarajući način izraziti tu negativnu energiju koju gomila u sebi, vrlo često poseže za alkoholom. U spomenutoj fazi se konflikti ne rješavaju i dolazi do svađa između partnera.

Faza u kojoj se nasilnik suzdržava obično ne traje dugo. Zbog silnog unutarnjeg pritiska negativnih emocija u određenom trenutku dolazi do oslobađanja frustracije, ljutnje i bijesa u obliku nasilnog ponašanja prema partnerici, odnosno zlostavljanja.

Nakon faze zlostavljanja partnerice, obično se kod nasilnika pojavljuju osjećaji srama i žaljenja. U toj su fazi uobičajene isprike, obećanja i pokloni. Ta faza može postati kraća ili u potpunosti nastati nakon nekoliko nasilnih događanja.

Tijekom vremena nasilnik počinje za vlastito ponašanje sve više okrivljavati svoju partnericu, nasilje postaje sve manje efikasno u olakšavanju stresa, pa se situacija pogoršava.

VAŽNO JE DA ŽENA RAZUMIJE TIJEK NASILNOG PONAŠANJA, DA SE SUOČI SA ČINJENICOM DA SE NASILJE PONAVLJA, TE DA POTRAŽI POMOĆ.

PRIJAVLJIVANJE NASILJA

Svoju sumnju ili saznanje o postojanju bilo kojeg oblika nasilja u obitelji, zdravstveni djelatnici, djelatnici u odgojno-obrazovnim ustanovama, socijalni radnici, socijalni pedagozi te psiholozi, dužni su prijaviti policiji.

U slučaju zaprimanja dojave o nasilju u obitelji, policija je dužna žurno intervenirati, odnosno provjeriti dojavu, te na temelju uvida u zatečeno stanje odmah poduzeti potrebne mjere sa ciljem zaštite i pružanja potrebne pomoći osobi nad kojom se nasilje vrši.

Nakon žurne intervencije, policija je dužna pribaviti točne i detaljne podatke o nastaloj situaciji, te privesti počinitelja nasilja ako je to potrebno. U policijskoj se postaji, nadalje, podnosi zahtjev za pokretanje **prekršajnog postupka** zbog nasilničkog ponašanja u obitelji ili **kaznena prijava**.

Ukoliko žrtva nasilja zatraži zaštitu u obliku odvajanja od nasilnika, u nadležnom centru za socijalnu skrb pokreću se mjere potrebne da se ugroženu osobu smjesti u sklonište.

Djelatnici centra za socijalnu skrb su u slučaju dojave o nasilju u obitelji dužni žurno obavijestiti policiju, bez obzira da li je to već učinilo drugo tijelo. Također su dužni o saznanju izraditi službene bilješke koje sadržavaju sve potrebne informacije o žrtvi, policijskim postupcima i obavijesnom razgovoru.

Zdravstveni djelatnici su u slučaju sumnje da je ozljeda ili zdravstveno stanje osobe posljedica nasilja dužni razgovarati sa tom osobom i doći do čim većeg broja informacija vezanih za okolnosti zadobivanja povrede ili zdravstvenog stanja. Dužnost im je, također, podnijeti prijavu policiji i uredu HZZO-a.

Pravosudna tijela u slučaju nasilja u obitelji postupati žurno, te osigurati zaštitu žrtvi nasilja prilikom davanja iskaza ili pojavljivanja na sudu.

PLANIRANJE VLASTITE SIGURNOSTI

Planiranje sigurnosti se odnosi na procjenu opasnosti koje prijete od strane nasilnog partnera, uključujući i opasnost po život, te razmatranje posljedica ostanja u takvoj zajednici ili napuštanja zajednice.

Planiranje sigurnosti je usmjereno i na neposrednu budućnost žene, odnosno na korake koje žena može poduzeti odmah po završetku razgovora sa stručnjakom kojem se obratila, ali i na njezine dugoročne životne izbore koji se odnose na odluku odlaska ili ostanaka u vezi.

Ukoliko žena odluči ostati u vezi s nasilnim partnerom, važno je da razvije osjetljivost na potencijalno ugrožavajuće situacije i znakove pojačavanja partnerske srdžbe te da nauči postupke samopomoći koje tada može primijeniti. Neki od tih postupaka su:

- zvanje policije,
- traženje pomoći, te
- udaljavanje iz situacije koja bi mogla dovesti do nasilja.

Ukoliko se žena odluči na odlazak od partnera, važno je da osvijesti da ta odluka može imati i pozitivne i negativne posljedice te da razmotri moguće posljedice i načine suočavanja s njima.

ZAŠTITNE MJERE I MJERE OPREZA

Prema *Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji* počinitelju nasilja u obitelji može se izreći novčana kazna i kazna zatvora, te zaštitne mjere.

Prema članku 11. istog *Zakona* sud može izreći sljedeće zaštitne mjere:

- obavezni psihosocijalni tretman,
- zabranu približavanja žrtvi nasilja,
- zabranu uhođenja ili uznemiravanja osobe izložene nasilju,
- udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora,
- obavezno liječenje od ovisnosti,
- mjeru oduzimanja predmeta.

Sud može izreći zaštitne mjere na zahtjev osobe izložene nasilju u obitelji, policije ili po službenoj dužnosti. Navedene zaštitne mjere na prijedlog osobe izložene nasilju ili ovlaštenog tužitelja mogu se primijeniti i prije pokretanja prekršajnog postupka ali uz prethodnu suglasnost žrtve, pri čemu je sud u obvezi odluku o primjeni zaštitne mjere donijeti odmah a najkasnije u roku od 24 sata od podnošenja prijedloga.

Prema *Zakonu o kaznenom postupku* (članak 90.) i *Prekršajnom zakonu* (članak 130.) počinitelju nasilja u obitelji sud može izreći i mjere opreza. Mjera opreza koja je najpogodnija za slučajeve nasilja u obitelji je zabrana približavanja određenoj osobi i zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom.

Sukladno članku 130. stavku 6. *Prekršajnog zakona* policijski službenici mogu na mjestu događaja počinitelju nasilja u obitelji naredbom odrediti privremenu mjeru opreza zabrane posjećivanja određenog mjesta ili područja odnosno zabrane približavanja određenoj osobi i zabrane uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom. Navedena mjera može se izreći u trajanju do 8 dana.

Savjetovanje i psihoterapiju žena žrtava nasilja u obitelji omogućilo je
Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske

<http://savjetovaliste.sos-telefon.hr>

Dogovor termina dolaska u Savjetovalište
i ostale informacije dostupne su radnim danom
na broju telefona 091 211 8885.